

Giới thiệu môn học

L1: 09/11/2020

Chính sách công & Chuyển hóa thành vấn đề pháp luật

“Scarcely any political question arises that is not, sooner or later, transformed into a legal question.”

Alexis de Tocqueville, *Democracy in America* (1838)

Chính sách công & Luật

- ❑ Các lựa chọn chính sách công (thường) phải được chuyển hóa thành các hình thức pháp luật phù hợp mới có hiệu lực thi hành;
- ❑ Luật pháp có thể tác động (tích cực hoặc tiêu cực) vào quy trình thảo luận và lựa chọn chính sách;
- ❑ Việc nhận diện, lựa chọn, thực thi, đánh giá chính sách công cần tới các quy trình pháp luật tương ứng;

Mục đích của môn học: Góp phần vào Chuẩn đầu ra

- ❑ **Kiến thức:** Tầm nhìn quốc tế và Thực tiễn Việt Nam: Hiểu biết quy trình chính sách và pháp luật tương tác như thế nào.
  - ❑ Quy trình chính sách là gì? Cần điều chỉnh pháp luật như thế nào?
  - ❑ Quy trình chuyển hóa chính sách thành luật diễn ra như thế nào?
  - ❑ Những ai tác động vào quá trình đó, nếu muốn tác động phải làm thế nào?
  - ❑ Có chính sách xong rồi, thì pháp luật góp phần giám sát c/s ra sao?
- ❑ **Kỹ năng:** Đọc hiểu, Truyền thông, Tự nghiên cứu
- ❑ **Thái độ:** Cẩn trọng và chuyên nghiệp trong phân tích chính sách

Tài liệu đọc bắt buộc: Vì sao nên đọc những thứ này?

1. **World Development Report** 2017 Chương 3 tr. 84-98 (bằng tiếng Anh). Đọc trước tài liệu này.
2. **Pat Libby & Associates**, University of San Diego, 2012, *The Lobbying Strategy Handbook, 10 Steps to Advancing Any Cause Effectively*. (Yêu cầu đọc các Chương **1, 4, 5-12**).
3. **Walter J. Oleszek** (2016), *Congressional Procedures and the Policy Process*, 10th Edition, yêu cầu đọc các Chương: **1, 3, 5, 9**.
4. **Bộ Tư pháp** (2018), *Hướng dẫn nghiệp vụ đánh giá tác động của chính sách*.
5. **Nguyễn Sĩ Dũng**, 2017, *Bàn về Quốc hội và những thách thức của khái niệm*, CTCP Sách Omega và NXB Chính trị Quốc gia.
6. **Barry R Weingast** (Stanford University) 2010, *Why Developing Countries Prove So Resistant to the Rule of Law*, in [James J. Heckman](#), [Robert L. Nelson](#), [Lee Cabatingan](#), *Global Perspectives on the Rule of Law*. (New York: Routledge-Cavendish, 2010).
7. **C. Milhaupt, K. Pistor**, *Law and Capitalism*, University of Chicago, 2008, Chương 2 (đã dịch).
8. **Ann Seidman**, *Xem xét dự án luật: Cẩm nang cho các nhà lập pháp*, NXB CTQG, HN, 2004 (đọc nguyên bản tiếng Anh).
9. **Truong Thien Thu**, Ranjith Perera, *Intermediate levels of property rights and the emerging housing market in HCM City, Vietnam*, Land Use Policy 28 (2010) 124-138 – có bản dịch
10. [Eric Li](#) (2019), *China and the Rule of Law*, American Affairs Volume III, Number 3 (Fall 2019): 133–54.
<https://americanaffairsjournal.org/2019/08/china-and-the-rule-of-law/>
11. **Tom Ginsburg**, *Judicial Independence in East Asia: Lessons for China*, in Randall Peerenboon, *Judicial Independence in China*, Cambridge University Press 2010, pp 247-259
12. **Randall Peerenboon**, *Báo cáo nghiên cứu về quản lý tòa án ở Trung Quốc*, UNDP-Ban chỉ đạo cải cách tư pháp, 2011

Đọc thêm

- ❖ **Oleszek** (2016), *Congressional Procedures and the Policy Process*, các Chương: **1, 3, 5, 9**
- ❖ **UNDP/Ủy ban trao quyền pháp lý cho mọi người**, *Pháp luật cho mọi người*, NXB Tư pháp, HN 2011 (sách dịch từ tiếng Anh), Tập I, II.
- ❖ **Tùy theo chủ đề quan tâm** học viên sưu tầm và đọc thêm tài liệu liên quan:
  - Nghị quyết của HĐND
  - Quyết định của UBND
  - Các văn bản chỉ đạo điều hành khác

Văn bản pháp luật TW và địa phương

- ❖ Hiến pháp (HP 2013)
- ❖ Luật Tổ chức chính quyền địa phương (Luật TCCQĐP 2015)
- ❖ Luật Ngân sách (Luật NS 2015)
- ❖ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật (Luật VBQPPL 2015)
- ❖ Văn pháp pháp quy của địa phương
  - Nghị quyết của HĐND
  - Quyết định của UBND
  - Các văn bản chỉ đạo điều hành khác

Nguồn văn bản online

- ❖ <http://vanban.chinhphu.vn/portal/page/portal/chinhphu/hethongvanban>
- ❖ <http://congbao.chinhphu.vn/>
- ❖ <http://congbao.hochiminhcity.gov.vn/>
- ❖ Quốc hội: cơ sở dữ liệu luật Việt Nam: <http://vietlaw.gov.vn/LAWNET/>
- ❖ Bộ Tư pháp, văn bản luật: <http://www.moj.gov.vn/pages/vbpq.aspx>
- ❖ Các bản án đã công bố: <https://congbobanan.toaan.gov.vn/>
- ❖ Dự thảo luật: <http://duthaoonline.quochoi.vn/> ; www.vibonline.com.vn
- ❖ Tạp chí Nghiên cứu lập pháp: <http://www.nclp.org.vn/>

Ý tưởng của môn học: Phát triển tư duy người học

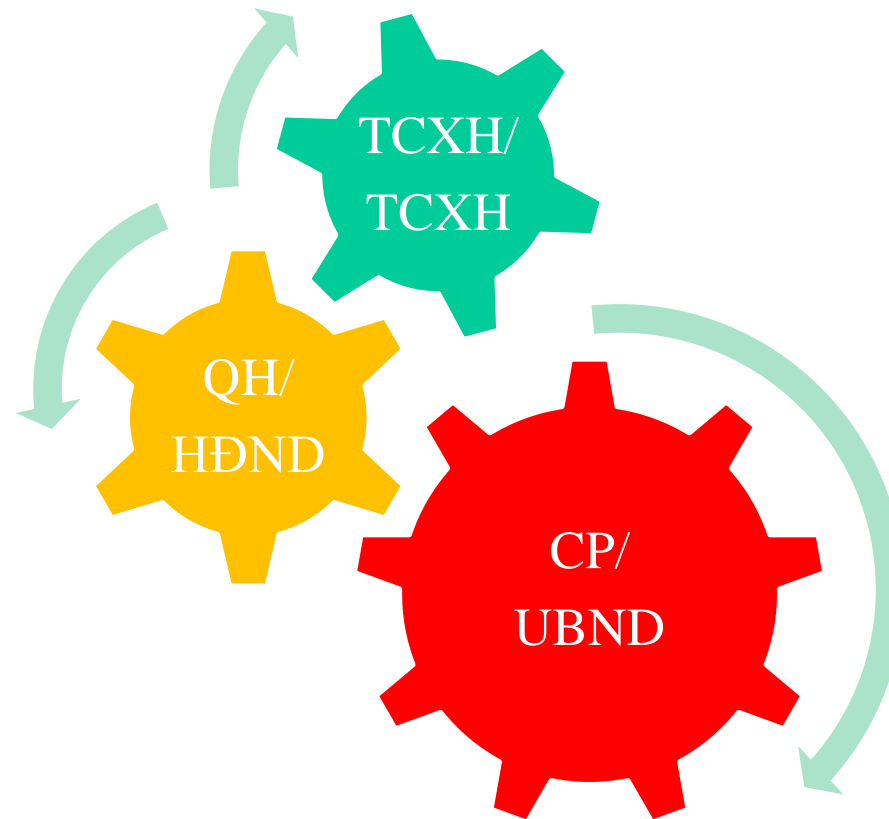
- ❖ Quan sát thực tiễn, Xác định quan tâm chính sách
- ❖ Đọc World Development Report 2017 Chương 3
- ❖ Đọc Nguyễn Sĩ Dũng (2017) => Bối cảnh Việt Nam
- ❖ Đọc Libby (2012) => Quy trình chính sách và sự tham gia của các nhân tố
- ❖ Đọc Oleszek: Quy trình chính sách và Quy trình lập pháp
- ❖ Pháp luật và tổ chức thực hiện chính sách => Các tình huống minh họa
  - Sở hữu
  - Cạnh tranh
  - Hình sự
- ❖ Các bài đọc hàn lâm: Vai trò của pháp luật thúc đẩy phát triển
- ❖ Giám sát thực hiện chính sách, Vai trò của tư pháp

Ý tưởng của môn học: Phát triển kỹ năng của người học

1. Địa phương/ngành kinh tế/lĩnh vực quan tâm của anh chị đang đứng trước những vấn đề chính sách gì?
2. Từ góc độ công chức (Chính quyền), đại diện của dân (Cơ quan dân cử) và các nhóm xã hội (NGO, DN, Báo chí, XHDS) anh chị quan tâm đến c/s gì?
3. Nhóm họp thành 06 nhóm
4. Thảo luận để đề xuất các chính sách ưu tiên, thúc đẩy cộng đồng quan tâm tới vấn đề của mình.
5. Xác lập ưu tiên và chuẩn bị tài liệu của từng nhóm
6. Xác lập quy tắc điều hành các Phiên thảo luận/điều trần tại Ban kinh tế-ngân sách
7. Tiến hành các Phiên thảo luận, Bỏ phiếu (có thể live-stream), quay video

Ngày	Nội dung	Bài tập BT
9/11	Giới thiệu môn học: Hình thành 06 nhóm	
10/11	Pháp luật: Khái niệm và mối quan hệ Pháp luật & Chính sách công	
12/11	Phân quyền giữa TW và địa phương: Vai trò của Hiến pháp	
16/11	Xác lập ưu tiên lập quy, lập pháp: Giới thiệu ưu tiên của 06 nhóm	
17/11	Vận động chính sách (advocacy) Vận động hành lang (lobbying)	
19/11	Thực hành vận động hành lang: Thương lượng nhằm ưu tiên soạn thảo và thông qua 02 Dự thảo nghị quyết HĐND	BT.1
24/11	Lập quy địa phương: Các nhân tố và quy trình	
26/11	Lập pháp ở TW: Các nhân tố và quy trình	Ý tưởng 0
1/12	Sự khác biệt: Giới quyền thế và ảnh hưởng tới lập pháp ở Việt Nam	
3/12	Các tiêu chí đánh giá các dự án luật: ROCCPI	
	Các tiêu chí đánh giá các dự án luật: RIA	
	Quy trình nghị viện: QH/HĐND hoạt động trên quy tắc nào?	BT.2
8/12/20	8:30-10:15 Thi giữa kỳ (90 phút):	Exam
	10:30-11:45 Các nhóm bầu trưởng ban & Xác lập quy tắc Phiên họp thẩm định dự án luật/nghị quyết (hearing) Phác thảo hồ sơ	
15/12	Cơ quan quản lý-Doanh nghiệp-Người dân trong đề xuất, kiến nghị chính sách? Khách mời dự kiến: TS Võ Thanh Lâm	
17/12	Thực tiễn soạn thảo chính sách pháp luật ở một Bộ: Khách mời dự kiến: TS Võ Thanh Lâm	
22/12	Luật và Phát triển: Các con đường đi đến chế độ PQ ở Đông Á	ĐC1
24/12	Luật và Phát triển: Gợi ý mô hình lý thuyết cho các QG chuyển đổi	
29/12	Luật và Phát triển: Các thách thức trong xây dựng chế độ pháp quyền	BT.3
31/12	Nghiên cứu tình huống 1: Luật đất đai	
5/1	Nghiên cứu tình huống 2: Luật cạnh tranh	
7/1	Nghiên cứu tình huống 3: Luật hình sự	
12/1	Tiệm cận công lý (1): Cải cách tư pháp ở Đông Á	
14/1	Tiệm cận công lý (2): Cải cách tư pháp ở Việt Nam	BT.4
19/1	Tham vấn chính sách: Kinh nghiệm tham gia lập pháp của các hiệp hội Khách mời: Luật sư Nguyễn Hưng Quang	
21/1	Tổng kết khóa học: Khái quát các lý thuyết, Hỏi đáp	
28/1/21	Phiên họp thẩm định Dự thảo Nghị quyết (1) HĐND chủ trì	
	Tranh luận, biểu quyết (thông qua, hoặc không thông qua Nghị quyết)	ĐC 2

Hai phiên điều trần song song

Tham gia vào Phiên điều trần

- ❖ Học viên cần tham gia vào một trong 06 nhóm (UBND, HĐND, TCXH)
- ❖ Tham gia thảo luận, lựa chọn, xác định ưu tiên Chủ đề chính sách cụ thể tại địa phương hoặc của ngành, lĩnh vực mà anh chị quan tâm
- ❖ Tham gia quá trình ủng hộ/phản đối/phản biện chuyển hóa chính sách đó thành một Dự thảo VBPL
  - Thành lập các thể chế tương ứng;
  - Xác định quy tắc hoạt động;
  - Tập hợp tư liệu và soạn thảo:
    - *Dự thảo các Tờ trình, Nghị quyết, Văn bản hỗ trợ;*
    - *Dự thảo các Ý kiến thẩm định, Ý kiến phản biện, Đề xuất chỉnh sửa, Bài báo vận động c/s*
  - Tiến hành Phiên điều trần (hai Phiên song song, mỗi Phiên có khoảng 14 người dự)

Kiểm tra đánh giá học viên & Phân bổ trọng số

☐ 04 Bài tập đọc hiểu/tóm tắt/liên hệ/ví dụ minh họa):	20%
☐ 01 Bài kiểm khái niệm (10/50 khái niệm cơ bản):	05%
☐ 08/12/2020: Thi giữa kỳ 90 phút	20%
☐ Chuyên cần, Tham gia Tình huống mô phỏng:	25%
☐ Trả lời trên lớp, dự học, kỹ luật học: 05%	
☐ Tham gia đóng vai: 10% (học viên tự chia điểm)	
☐ Các sản phẩm viết của 06 nhóm: 10% (học viên tự chia điểm)	
☐ Tiểu luận kết thúc môn của từng học viên:	30%
☐ Đăng ký chủ đề viết Tiểu luận	(đạt/không đạt)
☐ Nộp đề cương sơ bộ/ Đề cương chi tiết	05%
☐ Đề cương chi tiết	05%
☐ Nộp Tiểu luận	25%

4 Bài tập nhỏ, 1 Bài thi, 1 Bài kiểm tra

- ❖ Có 04 bài tập (BT), học viên tự soạn ở nhà, nộp qua Team
- ❖ BT5: Lingo Quiz tại lớp (GV chuẩn bị và sao chụp sẵn)
- ❖ 8/12/2020: Midterm Exam: Bài thi close book tại lớp (90 phút)
- ❖ Yêu cầu & Chấm điểm các bài tập (Công bố phổ điểm cho học viên)
  - Tập viết cô đọng, ngắn nhất như có thể, (Bài kiểm tra đọc hiểu ≤ 500 chữ)
  - Tập tóm tắt bài đọc, liên hệ với thực tế Việt Nam (reflection);
  - Tập trình bày chuyên nghiệp

Quan sát & Lựa chọn chủ đề Tiểu luận kết thúc môn học

- ❑ Yêu cầu về dung lượng: (3000 từ $\pm$ 10%), nộp chậm nhất 8.20 ngày 28/02/2021
- ❑ Yêu cầu về nội dung:
  - ❑ Thảo luận các khía cạnh pháp luật liên quan đến xây dựng, thực thi chính sách mà học viên quan tâm (ở địa phương, ngành, hoặc TW);
  - ❑ Đảm bảo các yêu cầu học thuật của một Bài phân tích chính sách;
  - ❑ Quy trình: Chọn chủ đề => Lập đề cương => Viết bài
  - ❑ Gợi ý: FINER = (**F** + **I** + **N** + **E** + **R**)

Tiến độ thực hiện Tiểu luận kết thúc môn học

- ❖ Học viên nộp những sản phẩm sau muộn nhất 8.20 vào các ngày:
  - 26/11/20 Đăng ký chủ đề viết Tiểu luận (đạt/không đạt): Ý tưởng bài viết, 1 trang
  - 22/12/20 Nộp đề cương sơ bộ: 2 trang (05%)
  - 28/01/21 Đề cương chi tiết: 4 trang (05%)
  - 28/02/21 Nộp Tiểu luận (25%)
- ❖ Hình thức sản phẩm
  - Bài viết hàn lâm
  - Tuân thủ quy định trích dẫn
  - Có câu hỏi nghiên cứu rõ ràng, Nội dung khả thi
  - Có cấu trúc chặt chẽ,
  - Có lập luận, căn cứ

Quan sát & Lựa chọn chủ đề Tiểu luận kết thúc môn học

- ❑ Yêu cầu về dung lượng: 10 trang (3000 chữ $\pm$ 10%), nộp chậm nhất 17/02/2020
- ❑ Yêu cầu về nội dung:
  - ❑ Thảo luận các khía cạnh pháp luật liên quan đến xây dựng, thực thi chính sách mà học viên quan tâm (ở địa phương, ngành, hoặc TW);
  - ❑ Đảm bảo các yêu cầu học thuật của một Bài phân tích chính sách;
  - ❑ Quy trình: Chọn chủ đề => Lập đề cương => Viết bài
  - ❑ Gợi ý: FINER = (**F** + **I** + **N** + **E** + **R**)

Một vài gợi ý cho MPP'2022

- Tự luận cá nhân (tùy chọn, song có thể đào sâu, mở rộng thêm các chủ đề đã bắt đầu nghiên cứu tại môn Nhập môn c/s công
- Phiên mô phỏng (cũng tùy chọn, song GV gợi ý như sau)
  - Vấn đề c/s là gì?
  - Có những lựa chọn nào, ưu tiên lựa chọn, phân tích
  - Thể hiện c/s dưới dạng VBPL gì, thúc đẩy vận động đạt được mục tiêu
- C/s địa phương: **Khuyến khích sự tham gia của phụ huynh trong lựa chọn & sử dụng các bộ sách giáo khoa tiểu học**
- C/s trung ương: **Khuyến khích & Quản lý hoạt động từ thiện**

Tuần học đầu tiên: Làm gì?

- Đọc bài nghiên cứu về địa phương, ngành, lĩnh vực mà anh chị quan tâm
- Tự tìm hiểu tình hình kinh tế - xã hội địa phương, ngành mà anh/chị quan tâm
- Các thách thức phát triển kinh tế - xã hội của địa phương là gì?
- Anh chị quan tâm đến những vấn đề gì?
- Các bạn đồng nghiệp có ai quan tâm đến những vấn đề tương tự?
- Anh chị dự kiến tham gia vào lĩnh vực nào (UBND/CP, HĐND/QH, TCXH)
- Cho đến ngày 16/11/2020 (sau một tuần học):
  - Nộp Danh sách sơ bộ 06 nhóm, mỗi nhóm 3 học viên
  - Đề xuất Bối cảnh, Vấn đề chính sách mà từng nhóm quan tâm